

บทที่ 2

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงการทดลอง มุ่งศึกษาถึงผลของการโฆษณาทางโทรทัศน์ เรื่อง "ตาริเศษ" ที่มีต่อพฤติกรรมการทิ้งขยะของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 และประถมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนจตุรสิริวิทยานุกูล อำเภอจตุรสิริ จังหวัดชัยภูมิ

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชาย-หญิงที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และประถมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนจตุรสิริวิทยานุกูล อำเภอจตุรสิริ จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 80 คน เป็นนักเรียนชาย 46 คน นักเรียนหญิง 34 คน นักเรียนเหล่านี้เคยดูรายการตาริเศษมาก่อนแล้วในการดูรายการโทรทัศน์ประจำวันและเป็นนักเรียนที่มีปัญหาทางด้านพฤติกรรมการรักษาความสะอาด

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง ดำเนินตามขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

1. การเลือกโรงเรียนเพื่อทำการวิจัย มีเหตุผลดังนี้

1.1 ผู้วิจัยได้สังเกตพฤติกรรมการรักษาความสะอาดของนักเรียนจากโรงเรียนต่าง ๆ ในเขตอำเภอจตุรสิริ พบว่าโรงเรียนจตุรสิริวิทยานุกูลมีนักเรียนที่มีปัญหาทางด้านพฤติกรรมการรักษาความสะอาดมากที่สุด

1.2 ผู้วิจัยได้รับความร่วมมือจากโรงเรียนนี้เป็นอย่างดี

2. เพื่อให้แน่ใจว่านักเรียนที่นำมา เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย เป็นนักเรียนที่มีปัญหาทางด้านพฤติกรรมการรักษาความสะอาดจริง ผู้วิจัยจึงจัดให้มีการทดสอบก่อนการทดลอง เพื่อคัดเลือกนักเรียนที่มีปัญหาทางด้านพฤติกรรมการรักษาความสะอาด โดยผู้วิจัยจะจัดสภาพการทดลองดังนี้คือ นักเรียนแต่ละคนจะได้ดูแถบบันทึกภาพยนตร์การ์ตูน 1 เรื่อง เมื่อดูภาพยนตร์จบแล้วนักเรียนจะได้รับประทานขนม 1 ชิ้น เมื่อนักเรียนรับประทานขนมหมดแล้ว นักเรียนจะได้ดูภาพยนตร์การ์ตูนอีก 1 เรื่อง ผู้วิจัยจะเป็นผู้สังเกตและบันทึกพฤติกรรมการทิ้งขยะของนักเรียนแต่ละคน ซึ่งจากการทดสอบก่อนการทดลองจะได้นักเรียนที่มีปัญหาทางด้านพฤติกรรมการรักษาความสะอาดจำนวน 91 คน เป็น

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 49 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 42 คน (ดูตารางที่ 1) ซึ่งผู้วิจัยจะสังเกตพฤติกรรมการทิ้งขยะของนักเรียนทั้ง 91 คน ในสภาพอื่นอีก เช่นตอนพักรับประทานอาหารกลางวัน และจากการสัมภาษณ์ครูประจำชั้น หลังจากนั้นผู้วิจัยจึงใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างโดยการจับสลากแบ่งนักเรียนทั้งหมดออกเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มทดลองเป็นนักเรียนชาย 22 คน นักเรียนหญิง 18 คน และกลุ่มควบคุมเป็นนักเรียนชาย 24 คน นักเรียนหญิง 16 คน (ดูตารางที่ 2) กลุ่มละ 40 คน ในแต่ละกลุ่มจะประกอบไปด้วยนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 20 คน และนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 20 คน (ดูตารางที่ 3)

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
อุทกศาสตร์ มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 1 จำนวนนักเรียนที่มีพฤติกรรมกาทั้งขยะ:ลงดังขยะและพฤติกรรมกาไม่ทั้งขยะลงดังขยะ
จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา พฤติกรรม	ประถมศึกษาปีที่ 1	ประถมศึกษาปีที่ 2	รวม
พฤติกรรมกาทั้งขยะลงดังขยะ	32	29	61
พฤติกรรมกาไม่ทั้งขยะลงดังขยะ	49	42	91
รวม	81	71	152

ตารางที่ 2 การจัดกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศของนักเรียน

เพศ กลุ่มตัวอย่าง	ชาย	หญิง	รวม
กลุ่มทดลอง	22	18	40
กลุ่มควบคุม	24	16	40
รวม	46	34	80

ตารางที่ 3 การจัดกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษาของนักเรียน

ระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่าง	ประถมศึกษาปีที่ 1	ประถมศึกษาปีที่ 2	รวม
กลุ่มทดลอง	20	20	40
กลุ่มควบคุม	20	20	40
รวม	40	40	80

✓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบบันทึกพฤติกรรมทางที่ขณะที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
2. เครื่องรับโทรทัศน์สี 1 เครื่อง
3. เครื่องฉายแถบบันทึกภาพ 1 เครื่อง
4. แถบบันทึกภาพ (Videotape) แถบบันทึกภาพแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ
 - ก. แถบบันทึกภาพ บันทึกภาพยนตร์การ์ตูนสลับรายการดาวพิเศษ ความยาวประมาณ

15 นาที ซึ่งมีลักษณะดังนี้

รายการดาวพิเศษ	ภาพยนตร์การ์ตูน	รายการดาวพิเศษ	ภาพยนตร์การ์ตูน	รายการดาวพิเศษ	ภาพยนตร์การ์ตูน	รายการดาวพิเศษ
ประมาณ 1 นาที	ประมาณ 3 นาที	ประมาณ 1 นาที	ประมาณ 3 นาที	ประมาณ 1 นาที	ประมาณ 3 นาที	ประมาณ 1 นาที

ข. แถบบันทึกภาพ บันทึกภาพภาพยนตร์การ์ตูน ความยาวประมาณ 8-10 นาที

ลักษณะดังนี้

ภาพยนตร์การ์ตูน
ประมาณ 8-10 นาที

แถบบันทึกภาพยนตร์การ์ตูนที่ให้นักเรียนดูทุกวัน วันละ 1 เรื่องนั้นจะเป็นเรื่องที่ไม่ซ้ำกัน ภาพยนตร์การ์ตูนแต่ละเรื่องมีความยาวประมาณ 8-10 นาที รายการดาวพิเศษที่ฉายสลับภาพยนตร์การ์ตูนแต่ละเรื่อง เป็นรายการดาวพิเศษชุดที่ 1 และรายการดาวพิเศษชุดสวนสาธารณะความยาวประมาณ 1 นาที (ดูภาคผนวก ข) ในแต่ละวันนักเรียนในทุกลูกทดลองและกลุ่มควบคุมจะได้ดูภาพยนตร์การ์ตูนเรื่องเดียวกัน

ภาพยนตร์การ์ตูนที่ใช้ในการทดลอง

ภาพยนตร์การ์ตูนที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ เป็นภาพยนตร์การ์ตูนรวม เรื่องสั้นของ Walt Disney โดยใช้เสียงพากย์เป็นภาษาไทย ภาพยนตร์การ์ตูนแต่ละ เรื่องจะ เป็น เรื่องเกี่ยวกับสัตว์ ซึ่งมีความยาวประมาณ 8-10 นาที นักเรียนแต่ละคนจะได้ดูภาพยนตร์การ์ตูนในแต่ละวันดังต่อไปนี้

วันที่	รายการภาพยนตร์การ์ตูน	ความยาว (ประมาณ)
1	เบ็ดน้อย	10 นาที
2	สาม เกลต	8 นาที
3	เที่ยวทะเล	8 นาที
4	สอง เกลตผจญภัย	10 นาที
5	ปิกนิกวันสุดท้าย	9 นาที
6	ผึ้งน้อยนักสู้	8 นาที
7	ดูบยอดนักกีฬา	8 นาที
8	หมี เจ้าปัญญา	10 นาที
9	พ่อแม่วสันตฤกษ์	10 นาที
10	ชาวไวแคนสวรรค์	8 นาที

5. ถังขยะแบบมีฝาเป็นบานพับเปิด-ปิดได้ 1 ใบ ซึ่งเป็นถังขยะของโรงเรียนที่วางอยู่
บนระเบียงของอาคารเรียน

6. ขนมชนิดต่าง ๆ ได้แก่ ขนมมิงเว เพอร์เซียงไฮ้ ข้าวเกรียบกุ้งชานามิ ขนมปังกรอบ
ขนมตัวตัด และลูกอมซูกัส ซึ่งรายการขนมทั้งหมดได้มาโดยผู้วิจัยจะให้ให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 152 คน เขียนรายชื่อขนมที่นักเรียนชอบมากที่สุดลำดับ
1 ถึง 5 ใสในกระดาษที่ผู้วิจัยเตรียมไว้ให้ จากนั้นผู้วิจัยจะรวบรวมความถี่ของรายชื่อขนมที่นักเรียน
ชอบมากที่สุดลำดับ 1 ถึง 5 เพื่อนำมาใช้ในการทดลองได้ดังนี้คือ

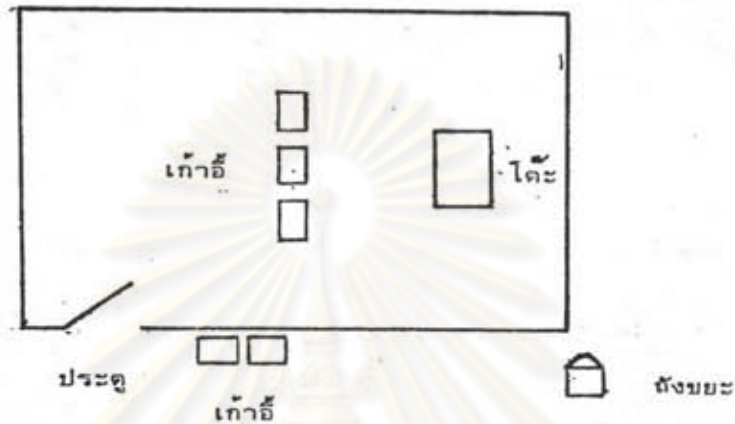
ขนมมิงเว เพอร์เซียงไฮ้	มีนักเรียนชอบ เป็นลำดับที่ 1	จำนวน 41 คน
ข้าวเกรียบกุ้งชานามิ	มีนักเรียนชอบ เป็นลำดับที่ 2	จำนวน 35 คน
ขนมปังกรอบ	มีนักเรียนชอบ เป็นลำดับที่ 3	จำนวน 32 คน
ขนมตัวตัด	มีนักเรียนชอบ เป็นลำดับที่ 4	จำนวน 37 คน
ลูกอมซูกัส	มีนักเรียนชอบ เป็นลำดับที่ 5	จำนวน 29 คน

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นเตรียมการ

1. จัดเตรียมสถานที่ เพื่อใช้ในการฉายแถบบันทึกภาพและในการทดสอบพฤติกรรมกา
รทิ้งขยะ โดยผู้วิจัยใช้ห้องเรียนของชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ค. เป็นห้องฉายแถบบันทึกภาพ เนื่องจาก
เป็นห้องเรียนที่ว่างและมีขนาดกว้างพอประมาณ ภายในห้องทดลองจะประกอบไปด้วยโต๊ะ 1 ตัว
ตั้งอยู่ด้านหน้าของห้องสำหรับวาง เครื่องรับโทรทัศน์และ เครื่องฉายแถบบันทึกภาพ เก้าอี้สำหรับให้
นักเรียนนั่งดูแถบบันทึกภาพตั้งเรียงกัน 3 ตัวห่างจากโต๊ะวาง เครื่องรับโทรทัศน์ประมาณ 2 เมตร
ด้านนอกของห้องทดลองจะใช้เป็นที่สำหรับทดสอบพฤติกรรมกาทิ้งขยะ โดยผู้วิจัยจะตั้งเก้าอี้ 2 ตัว
ติดกับผนังด้านนอก และมีถังขยะแบบมีฝาเป็นบานพับเปิด-ปิดได้ 1 ใบวางอยู่ห่างจากแถวเก้าอี้พอ
ประมาณในระยะที่นักเรียนสามารถมองเห็นและ เดินไปทิ้งขยะได้ (ดูแผนผังห้องทดลอง)

แผนผังห้องทดลอง

2. ประชุมนักเรียนทั้ง 80 คน เพื่อบันทึกหมายวันและเวลาที่เข้าร่วมการทดลอง ซึ่ง ผู้วิจัยกำหนดไว้ 2 ช่วงเวลาคือ ระหว่างเวลา 7.00-8.40 น. และ 15.00-17.00 น. ระหว่าง วันที่ 6 มกราคม ถึงวันที่ 10 มีนาคม 2529 รวมเวลาที่ใช้ในการเก็บข้อมูลทั้งสิ้นประมาณ 9 สัปดาห์

ขั้นตอนทดลอง

1. เมื่อนักเรียนมาถึงห้องทดลองตาม เวลาที่นัดหมาย ผู้วิจัยแนะนำตัวเองกับนักเรียน ในกลุ่มตัวอย่างครั้งละ 1 คน พร้อมกับสร้างความคุ้นเคย จากนั้นผู้วิจัยแจ้งให้นักเรียนทราบว่า จะมี แถบบันทึกภาพ เป็นภาพยนตร์การ์ตูนให้ดูและขอให้นักเรียนตั้งใจดูแถบบันทึกภาพจนจบ

2. ผู้วิจัยให้นักเรียนเข้าไปรอนในห้องทดลอง ต่อจากนั้นผู้วิจัยจะเข้ามาในห้องทดลอง พร้อมกับผู้ช่วยการทดลอง ผู้วิจัยแนะนำกับนักเรียนว่าผู้ช่วยการทดลองจะเป็นคนฉายแถบบันทึกภาพ จากนั้นผู้วิจัยจะออกจากห้องทดลองไป ผู้ช่วยการทดลองจะฉายแถบบันทึกภาพให้นักเรียนดู ซึ่งแถบ บันทึกภาพที่ให้นักเรียนทั้ง 2 กลุ่มดูมีความยาวประมาณ 10 นาที โดยแบ่งออกเป็น

- ก. กลุ่มทดลองดูแถบบันทึกภาพยนตร์การ์ตูนสลับรายการ "ดาวิเตษ"
- ข. กลุ่มควบคุมดูแถบบันทึกภาพยนตร์การ์ตูน

3. เมื่อนักเรียนดูแถบบันทึกภาพจบ ผู้วิจัยจะกดปุ่มเข้ามาในห้องทดลองอีกครั้งพร้อมกับแจ้งให้นักเรียนทราบว่า นักเรียนจะได้ดูภาพยนตร์การ์ตูนอีก 1 เรื่อง แต่ต้องคอยแถบบันทึกภาพสักครู่ ผู้วิจัยขอให้นักเรียนออกไปนั่งรอนอกห้องทดลอง ก่อนออกจากห้องทดลอง ผู้วิจัยจะให้นักเรียนเลือกขนมที่ชอบ 1 อย่างและให้รับประทานให้หมดก่อนที่จะเข้ามาดูภาพยนตร์การ์ตูนเรื่องต่อไป หลังจากนั้นประมาณ 1-2 นาที ผู้วิจัยจะนำแถบบันทึกภาพยนตร์การ์ตูนเรื่องใหม่มา และบอกให้นักเรียนเข้าไปในห้องทดลอง เมื่อนักเรียนดูแถบบันทึกภาพยนตร์การ์ตูนเรื่องใหม่จบแล้ว ผู้วิจัยจะขอร้องไมให้นักเรียนนำเรื่องไปบอกให้เพื่อน ๆ หรือผู้อื่นทราบ

4. นักเรียนแต่ละคนจะได้ดูแถบบันทึกภาพวันละ 1 ครั้งติดต่อกันเป็นเวลา 5 วัน ความสภาพการณ์ที่ถูกผู้ชมเข้าร่วมการทดลอง ผู้วิจัยจะเป็นผู้สังเกตพฤติกรรมกาตั้งชยะของนักเรียนแต่ละคนหลังการทดลองทุกวัน และผู้วิจัยจะบันทึกพฤติกรรมกาตั้งชยะของนักเรียนแต่ละคนในวันที่ 5 ของการทดลองลงในแบบบันทึกพฤติกรรมกาตั้งชยะที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นดังต่อไปนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบบันทึกพฤติกรรมกาทั้งขะ

กลุ่มตัวอย่าง	คนที่	พฤติกรรมกาทั้งขะลงถึงขะ	พฤติกรรมกาไม่ทั้งขะลงถึงขะ
<u>กลุ่มทดลอง</u>	1		
ดูแบบบันทึกภาพ	2		
ภาพยนตร์การ์ตูน	3		
สลับรายการ คาวีเศ	.		
ความยาวประมาณ	.		
10 นาที	.		
	38		
	39		
	40		

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการบันทึกพฤติกรรมกาทั้งขะมีดังนี้คือ

"0" หมายถึง ในช่วงเวลาที่สังเกต นักเรียนในสภาพการณ์ที่สังเกตแสดงพฤติกรรมกาไม่ทั้งขะลงถึงขะ

"1" หมายถึง ในช่วงเวลาที่สังเกต นักเรียนในสภาพการณ์ที่สังเกตแสดงพฤติกรรมกาทั้งขะลงถึงขะ

ขั้นตอนติดตามผล

หลังจากผู้วิจัยยุติการนำ เสนอแถบบันทึกภาพภาพยนตร์การ์ตูนสลับรายการคาวิ เศษแก่ กลุ่มทดลองและยุติการนำ เสนอแถบบันทึกภาพภาพยนตร์การ์ตูนแก่กลุ่มควบคุมแล้ว ผู้วิจัยได้ทำการ สังเกตและบันทึกพฤติกรรมการทึ่งขยะของนักเรียนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เป็นการติดตามผล การทดลอง โดยผู้วิจัยจะสร้างสภาพการณ์ทดลองในระยะติดตามผล เหมือนกับการทดลองจริง แต่ แถบบันทึกภาพที่นักเรียนได้ดูจะแตกต่างไปจากแถบบันทึกภาพที่ใช้ในการทดสอบก่อนการทดลองและ ในการทดลองจริง กลุ่มทดลองจะดูแถบบันทึกภาพภาพยนตร์การ์ตูนที่ไม่มีรายการคาวิ เศษสลับ เหมือน กับกลุ่มควบคุม นักเรียนแต่ละคนจะได้ดูแถบบันทึกภาพวันละ 1 ครั้งติดต่อกัน เป็นเวลา 5 วัน ตาม สภาพการณ์ที่ถูก สุ่ม เข้าร่วมการทดลอง ผู้วิจัยจะ เป็นผู้สังเกตพฤติกรรมการทึ่งขยะของนักเรียนแต่ละคนหลังการทดลองในระยะติดตามผลทุกวัน และผู้วิจัยจะบันทึกพฤติกรรมการทึ่งขยะของนักเรียน แต่ละคนในวันที่ 5 ของการทดลองในระยะติดตามผลลงในแบบบันทึกพฤติกรรม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตพฤติกรรมการทึ่งขยะตามแบบบันทึกพฤติกรรมการทึ่งขยะของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มนำมาคำนวณและวิเคราะห์ค่าต่อไปนี้

1. แจกแจงความถี่ (f) ของจำนวนนักเรียนที่แสดงพฤติกรรมการทึ่งขยะลงดังขยะ พฤติกรรมการไม่ทึ่งขยะลงดังขยะของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม ทั้งในระหว่างการทดลองและใน ระยะติดตามผล

2. วิเคราะห์ความแตกต่างของความถี่ของจำนวนนักเรียนที่แสดงพฤติกรรมการ ทึ่งขยะลงดังขยะระหว่างกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มทั้งในระหว่างการทดลองและในระยะติดตามผล โดยใช้วิธีการทดสอบไคสแควร์ (Chi-Square Test) (สุภาคผนวก n) (Siegle, 1956 : 104-111)